

Evropská měnová integrace

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Daniel Stavárek
Zuzana Szkorupová

Katedra financí a účetnictví
<http://fiu.cms.opf.slu.cz/>

Vývojové mezníky měnové integrace

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- https://www.youtube.com/watch?v=Aijn_4TFF_8&list=PLnVAEZuF9FZk_wcITEK5G9QpS0j4LpB7o&index=1

Vývojové mezníky měnové integrace

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- 1945 - 1949 bilaterální princip v mezinárodním obchodě a platbách
- 1950 - 1958 mnohostranné zúčtování, Evropská platební unie (zanikla v roce 1958)
- Hospodářská a měnová unie - cíl procesu ekonomické a měnové integrace zemí Evropského společenství

Počátky evropské hospodářské integrace

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Pařížská smlouva
  - Evropské společenství uhlí a oceli (FRA, BEL, LUX, NED, ITA, GER), v platnost 1952
  - Jean Monnet, Robert Schuman, Montánní unie
- Římské smlouvy
  - Evropské hospodářské společenství a Euroatom (1957)
  - Evropské společenství (1965)
- Prohloubení evropské hospodářské integrace
- Dohoda z Haagu

- Rozdílné přístupy k měnové integraci
  - Rozpor mezi názorovými školami i národními zájmy
  - Shillerův plán
  - Barreho plán
  - Wernerův plán

- Definitivní Wernerův plán
  - Výsledek jednání Wernerova výboru
  - Kompromis mezi předkládanými návrhy
  - Hospodářská unie s centralizovanou hospodářskou politikou a financemi

Had v tunelu

- Od 24.04.1972 – vstup šesti zemí
- Odchylka vzájemných devizových kurzů $\pm 2,25$ % od centrální parity
- Snížení přípustné odchylky $\pm 4,5$ % od centrální parity platné po
Smithsoniánských dohodách
- Nestabilní vývoj
- Nedostatečná koordinace v rámci systému + divergence
- Negativní efekt na země s deficitem obchodní a platební bilance

- Zánik měnového hada
  - Důsledek rostoucí inflace
  - V roce 1978 rozhodnuto o nahrazení měnového hada
- Evropský měnový systém
  - Od 13.03.1979
  - Zaveden mechanismus devizových kurzů ERM
  - Evropská měnová jednotka ECU
  - Přípustná odchylka kurzů $\pm 2,25\%$, některé země požádaly o rozšíření

Základní cíle EMS

- Vysoký stupeň konvergence členských států
- Společná politika pro členské země s primárním zaměřením na kontrolu inflace
- Stabilita devizových kurzů
- Podpora funkce a úlohy ECU
- Postupný přechod k vyššímu stupni integrace mezi členskými zeměmi EHS

Průběh krize EMS

- Politické aspekty měnové integrace
- Nesladěnost hospodářského cyklu v Evropě (GER – expanze po sjednocení, GBR + FRA – recese) => potřeba odlišných politik
- Počátek krize EMS (schvalování Maastrichtské smlouvy)
- Krize ve Skandinávii (postupně Finsko, Švédsko, Norsko)
- Efekt divergentního vývoje inflace při fixních kurzech (ITA, ESP)
- Útoky na francouzský frank a irskou libru
- Ukončení krize EMS – rozšíření flukтуаčního pásma na $\pm 15\%$ v srpnu 1993

- Francouzsko - německé vztahy na formování EMU
  - Klíčový faktor měnové integrace
  - Postupná změna německého stanoviska
  - Postoj Bundesbanky

- Delorsova zpráva
  - Výsledek jednání Delorsova výboru
  - Přijata v červnu 1989
  - Vytvoření evropské hospodářské a měnové unie rozdělen do tří etap s horizontem 10 let
  - Limity rozpočtových deficitů

První etapa zavedení EMU

- Období 01/07/1990 – 31/12/1993
- Požadavek dokončení liberalizace pohybu kapitálu, posilování nezávislosti CB, opatření pro harmonizaci právních předpisů
- Maastrichtská smlouva (07/02/1992) představuje nutný právní a institucionální základ měnové integrace

Druhá etapa zavedení EMU (1)

- Období 01/01/1994 – 31/12/1998
- Evropský měnový institut, jeho cíle:
  - Upevnění spolupráce centrálních bank
  - Dozor nad EMS
  - Konzultace otázek v kompetenci centrálních bank
  - Převzal úkoly Evropského fondu pro měnovou spolupráci
  - Dozor nad vývojem ECU
  - Podpora efektivity platebního styku
  - Práce nutné k založení Evropského systému centrálních bank

Druhá etapa zavedení EMU (2)

- Summit v Madridu (prosinec 1995)
  - Schválení názvu společné měnové jednotky
  - Určení sledu opatření pro přechod ke společné měně

- Pakt stability a růstu
  - Definiuje dohled nad veřejnými financemi ve třetí etapě zavedení EMU

Druhá etapa zavedení EMU (3)

- Konvergenční kritéria
  - Cenové stabilita
  - Úroveň dlouhodobé úrokové míry
  - Stav veřejných financí
  - Stabilita devizového kurzu
- Splnění konvergenčních kritérií - problém dodržování fiskálních kritérií (snižování státních dluhů)
- Vznik Evropské centrální banky (01/06/1998)

Třetí etapa zavedení EMU (2)

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- od 01/01/1999 - pouze bezhotovostní podoba nové měny
- od 01/01/2002 - existence euro bankovek a mincí

Třetí etapa zavedení EMU (2)

- Neodvolatelné přepočítací poměry (k 01/01/1999 fixovány kurzy měn na euro dle stanovených koeficientů)
- Euro a finanční trhy
  - Konec devizového trhu mezi členy EMU
  - Devizové rezervy CB převedeny na ECB
  - Platební systém TARGET (vypořádávání transakcí měnové politiky v euro)

Přepočítací koeficienty

Měna	Zkr.	Přepočítací koeficient k euru	Koeficient stanoven dne	Vstup do eurozóny
 Belgický frank	BEF	40,3399	31.12.1998	1.1.1999
 Estonská koruna	EEK	15,6466	13.7.2010	1.1.2011
 Finská marka	FIM	5,94573	31.12.1998	1.1.1999
 Francouzský frank	FRF	6,55957	31.12.1998	1.1.1999
 Irská libra	IEP	0,787564	31.12.1998	1.1.1999
 Italská lira	ITL	1936,27	31.12.1998	1.1.1999
 Kyperská libra	CYP	0,585274	10.7.2007	1.1.2008
 Lucemburský frank	LUF	40,3399	31.12.1998	1.1.1999
 Maltská lira	MTL	0,429300	10.7.2007	1.1.2008
 Německá marka	DEM	1,95583	31.12.1998	1.1.1999
 Nizozemský gulden	NLG	2,20371	31.12.1998	1.1.1999
 Portugalské escudo	PTE	200,482	31.12.1998	1.1.1999
 Rakouský šilink	ATS	13,7603	31.12.1998	1.1.1999
 Řecká drachma	GRD	340,750	19.6.2000	1.1.2001
 Slovenská koruna	SKK	30,1260	8.7.2008	1.1.2009
 Slovinský tolar	SIT	239,640	11.7.2006	1.1.2007
 Španělská peseta	ESP	166,386	31.12.1998	1.1.1999

Třetí etapa zavedení EMU (3)

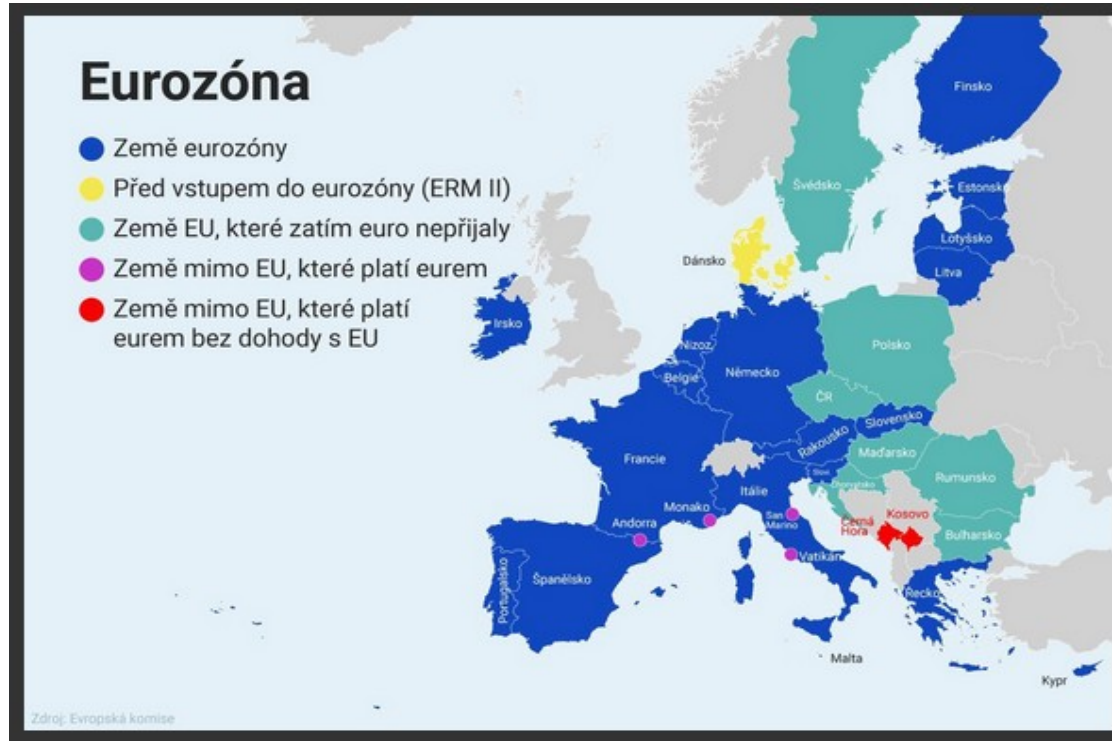

- Kurzový mechanismus ERM II (od 01/01/1999)
  - Měny členských států EU mimo euro oblast vázány na euro se standardním fluktuačním pásmem 15 %
- Zavedení hotovostní podoby eura
  - Zahájeno 01/01/2002 na území 12 evropských států
  - Nejpozději 01/03/2002 byly bankovky a mince národních měn staženy z oběhu

Současná Eurozóna

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVÍNĚ

Zavádění hotovosti eura

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVÍNĚ

Země	euro	
	Miliony ks	miliardy ks
	Bankovky	Mince
Belgie	530	2,0
Finsko	219	1,1
Francie	2 570	7,5
Irsko	243	0,9
Itálie	2 380	7,2
Lucembursko	46	0,1
Německo	4 342	17,0
Nizozemí	655	2,8
Portugalsko	535	1,3
Rakousko	520	1,5
Řecko	581	1,3
Španělsko	1 924	7,1
EMU	14 545	49,8

*Bankovky: 700 kamionů o váze
20 tun*

*Mince: 250 000 tun mincí při
průměrné hmotnosti
(1 mince 5 g = 12 500 kamionů)*

*16 mincoven
12 tiskáren (kvůli nízkému standardu
francouzských tiskáren měly euro
bankovky relativně nízkou kvalitu)*

Zavádění hotovosti eura

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

I na celoevropské bankovce lze poznat, z které země pochází:

Z: Belgie, Y: Řecko, X: Německo, V: Španělsko, U: Francie, T: Irsko,
S: Itálie, P: Nizozemsko, N: Rakousko, M: Portugalsko, L: Finsko, H:
Slovinsko, G: Kypr, F: Malta, E: Slovensko

Rezervace: K: Švédsko, W: Dánsko, J: ~~Velká Británie~~

Proces integrace Česka o EMU (1)

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Předvstupní etapa (01/05/2001 předalo Česko Evropské komisi Předvstupní hospodářský program)
- I. etapa
  - Přijetí ČR do EU k 01/05(2004)
  - Po vstupu ČR do EU byl Předvstupní program nahrazen Konvergenčním programem

Proces integrace Česka do EMU (2)

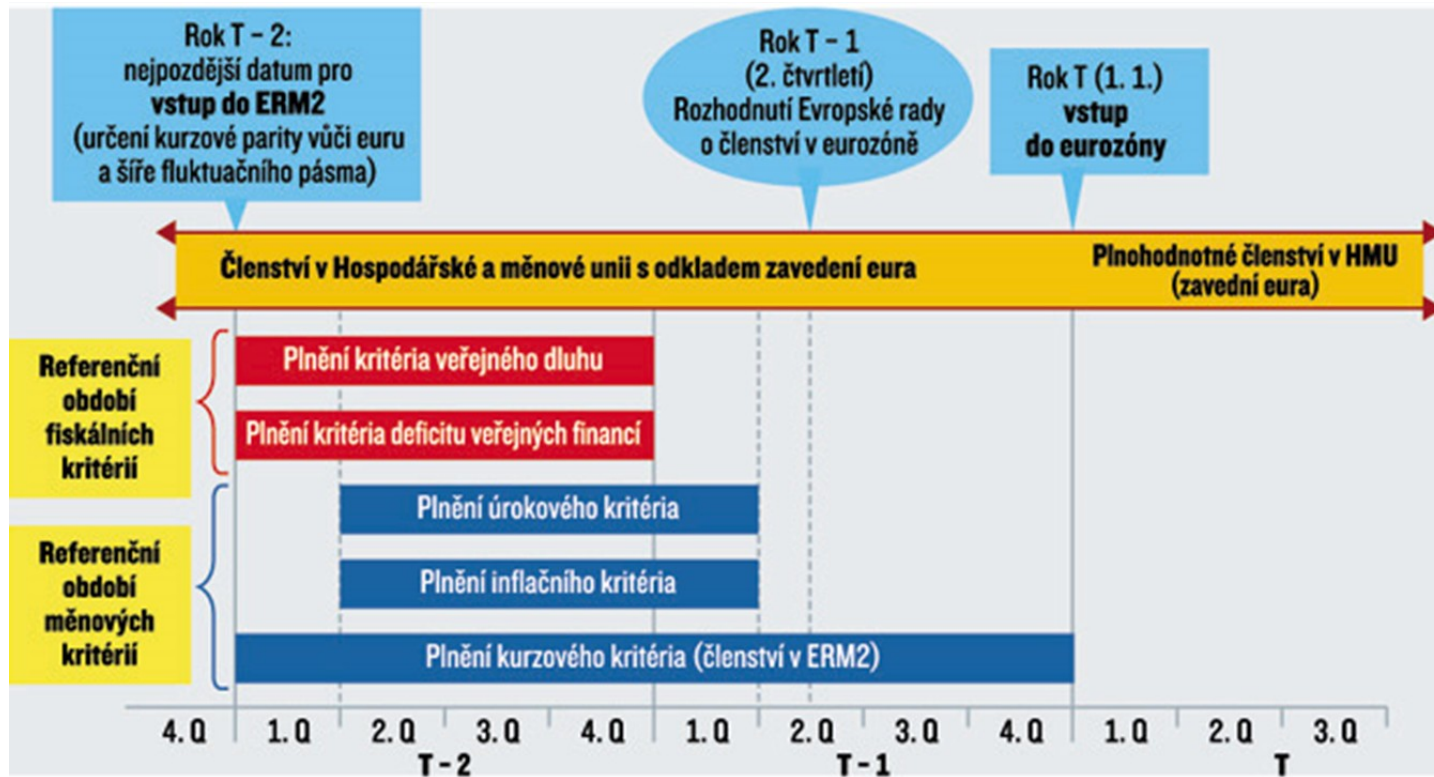

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- II. etapa
  - Zapojení do ERM II (závisí na připravenosti dodržovat podmínky systému)

- III. etapa
  - Vstup ČR do EMU (nejdříve ve třetím roce od vstupu do EU - min. doba pro vyhodnocení plnění konvergenčního kritéria kurzové stability)
  - Účast v eurozóně

Harmonogram vstupu do EMU

Plnění maastrichtských kritérií

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Nominální vs. reálná konvergence
- Konstrukce kritéria cenové stability
  - Referenční hodnota kritéria se může počítat i ze zemí mimo eurozónu
- Vágní znění kritéria stability devizového kurzu
  - Jak široké je fluktuační pásmo okolo centrální parity?
  - Co přesně znamená „bez výrazných tlaků“

Možné strategie (ne)přijetí eura

- Nedělat nic a čekat
- Strategie co nejdřívějšího přijetí
  - Nutná dostatečná míra reálné konvergence, načasovat nejlépe na konci období zhodnocování národní měny oproti euru
  - Výhoda pro zahraniční obchod díky stabilitě devizového kurzu
- Strategie pozdějšího přijetí
  - Vhodné pro země velice odlišné od eurozóny (Rumunsko, Bulharsko)
  - Vlastní měna a měnová politika umožní rychlejší konvergenci

Přínosy současné EMU a eura

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Nízká inflace (blízko 2 % ročně)
- Plná integrace peněžních a dluhopisových trhů
- Rozšíření objemu kapitálového trhu
- Relativně silné euro může být vnímáno jako symbol úspěšné integrace

Problémy Eurozóny

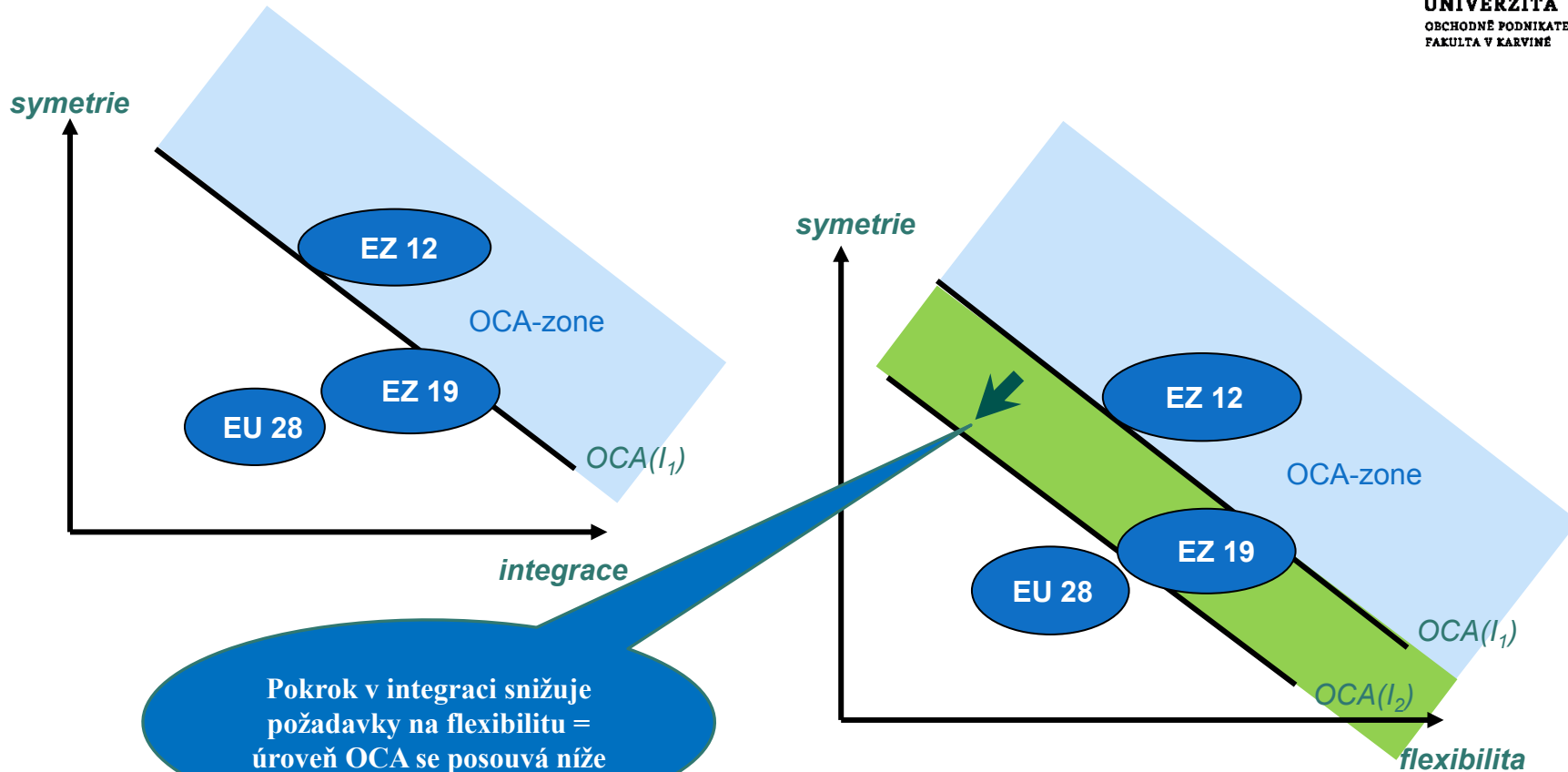
**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Politický projekt, který by nevznikl ve stejné podobě, pokud by rozhodovali ekonomové
- Nedostatečná konvergence členských zemí
- Jednotná měnová politika ve spojení s mnoha národními fiskálními politikami
- Neustálé prosazování národních zájmů

Rámeček: symetrie a integrace

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Pokrok v integraci snižuje
požadavky na flexibilitu =
úroveň OCA se posouvá níže

Eurozóna a finanční krize

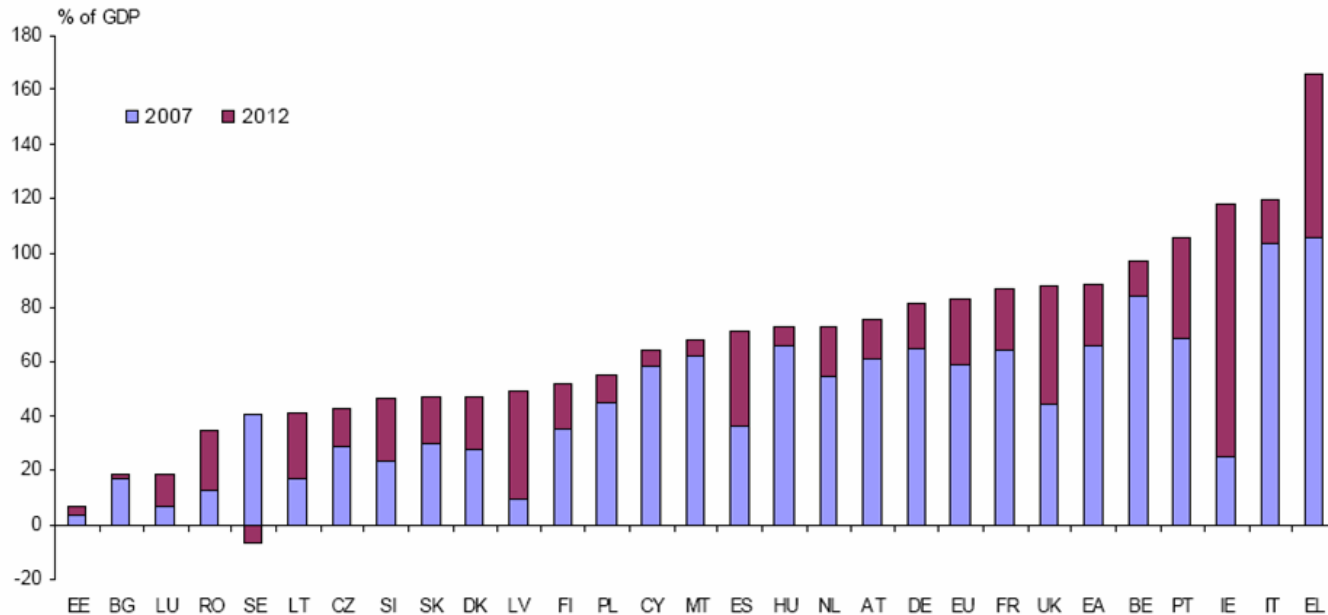
**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Bankovní sektory mnoha zemí ve vážných problémech
  - Masivní státní pomoc
- Prohlubující se hospodářská krize, nezaměstnanost => tlaky na udržitelnost veřejných financí
- Výrazný růst výnosů státních dluhopisů u problémových zemí a závažné problémy s nadměrným zadlužením v některých zemích (PIIGS)
- Hlavní problém je ale ztráta konkurenceschopnosti daných zemí
- Nový systém regulace a dohledu nad finančním sektorem
- Nový záchranný stabilizační fond

Efekt finanční krize na vládní dluh

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

 KONEC PŘEDNÁŠKY

DĚKUJI ZA POZORNOST

